

ישעיהו קורן : עוד נות אחד

שבת. אין הרבה ציפרים בפקעה הארוכה והלבנה. יש שיחים ירוקים, רתמים. הם גולשים עם הוואדיות הצרים אל ההרים. יש הבל חמצמץ של אשפה המפוררת ערימות-ערימות על האדמה הלבנה, בין השיחים הירוקים, הרתמים. הזבל בא מן המחנה הצבאי הקבוע לא הרחק, לרגלי ההרים, במקום שאין שיחים ירוקים, רתמים. גם לא אשלים. הסמג"ד נטע שם אקליפטוסים צעירים וירוקים. את הגזעים יסיידו במאוחר יותר.

שבת. השמש מכה על יריעות האהלים והחיילים מסלקים זבובים הנקבצים סביב העיניים. מסביב למחנה — יתדות חלודים וגדר. גדר-בקר בת חמישה חוטים. חוטי ברזל דוקרניים כסורגים. קונצרטינות חלודות כרוכות בגדר, לשמור על הסורגים. בסמוך למחנה הצבאי, כביש הנבלע בין ההרים. האנגלים סללו אותו. אחרי הכביש אבנים קטנות וחדות, כמו צומחות מהאדמה. ואילו אחרי האבנים החדות, מסילת-ברזל שהתורכים לא גמרו לבנותה. נשארה הסוללה, ונותרו גשרי האבן המקומרים. בתוכם זורמים השיחים שבוואדיות הצרים אל ההרים. בכל שבת מגרשים החיילים, השוכבים במיטות בין השמיכות הקרועות, את הזבובים. מקס ואורי יצאו לטייל בהרים. מקס תר אחר עורבים שיעמדו על ראשי השיחים הירוקים, הרתמים, והוא יפגע בהם. אורי אינו יורה בעורבים. הוא אינו פוגע. פרחים חסרי-צבע מרפדים את האדמה בין השיחים והוא מחפש אבנים חדות, צרות ויפות.

"בוא נרדוף אחרינו", אמר מקס בשבת שעברה, כאשר הבחינו בדמות החומקת מן האשפה אל ההרים.

"אני עייף", אמר אורי, "נודיע במחנה".

"אין מה להודיע", אמר מקס.

עכשיו הם יושבים בצל אחד הגשרים, סמוך לערימות הזבל. נחים. ידיו של אורי ממוללות גבעול של פרח חסרי-צבע, פניו שקטים, רפויים. מדי-פעם הוא מלקק את שיניו בלשונו, מנסה לסלק שיירי אוכל שהסתננו לחריצים. הוא אינו מצחצח את שיניו והן צהובות ומסריחות.

מקס מתרומם, משקיף על ההרים.

"אתה לא יכול לשבת רגע בשקט?" שואל אורי.

מקס אינו עונה. עיניו תרות בהרים. בין שיחי הוואדי הצר, הנעלם חולך בהרים, חומקת דמות.

"הנה הוא", קורא מקס.

אורי אינו עונה.

"בוא נרדוף אחרינו".

"אל תהיה ילד. הוא בטח גונב מיסמכים מהאשפה. הוא מרגל".

"מה איכפת לך ממנו?"

"נודיע עליו".

"בוא", אומר מקס, "חבל על הזמן".

"מה אני נשרך אחריו תמיד", חושב אורי ומתרומם מרצו. הוא משליך ארצה אבן צרה, משוננת, תולה את הרובה על כתפו הימנית ונחפו להדביק את מקס. הרץ בין השיחים.

ליד בור יבש ממים ישב הערבי ואכל. הם צפו בו מבעד לענפיו של רותם ירוק.

"מה אתה רוצה ממנו?" לחש אורי.

"הוא לוקח מיסמכים מהאשפה. אני בטוח. ראינו אותו גם בשבת שעברה".

"בוא נודיע עליו".

"אין מה להודיע".

"או בוא ונסתלק", אמר אורי ושמע את היריות.

פניו של מקס היו צפודים, שפתיו סדוקות וקשות. צווארו חלק ואדום. בשתי ידיו לפת מקס את הרובה. עיניו הבריקו. זבוב הגיח משיח נמוך ונחת על ריסיו. אורי שתק.

הגיפה השפרפרת היתה עטופה סחבות. פניה השחומים מרופדים זקן קצר וקשה. בכיסיו לא היו מיסמכים. ציפרניו היו ארוכות. שני טורי שיניו של אורי לחצו על לשונו ומקס שאל: "מה נעשה?"

ב

ביום חמישי בבוקר עזב הומי המ"כ את המחנה. הוא לא חזר עוד ומוראד הנהג סיפר עליו סיפורים. הוא אמר שחומי המ"כ הרג את יאיר גרוס. "אני הובלתי את יאיר גרוס לבית־החולים", אמר פעם למירה שנמלטה מפני שערותיו הצהובות, המקורזלות, הדבוקות לקרקפתו. "חומי התנקם בו. יאיר גרוס אמר את זה מתוך שינה לפני שמת".

יאיר גרוס היה האבידה היחידה באותו קרב מוזר שהתרחש על הגבעות הרחוקות שמאחרי החולות, ומוראד סיפר עליו סיפורים. מוראד הוא הנהג שקם כל בוקר ברבע־לחמש. הוא מתניע את הקומנדקר ונוסע בין צריפי המחנה, בין האהלים שהטל הרטיבים ובין המשרדים. הוא מעלה אל הקומנדקר את פחי האשפה. ברבע־לחמש עדיין חושך, וקר. פניו הרחבים מאדימים ושיניו הקדמיות בולטות. הן גלויות לאוויר וננעצות בבשר שפתיו. גופו מכונס בשינל הארוך, כיסוי־צמר שחור כרוך סביב ראשו.

לפעמים מתלווים אליו כמה חיילים עצלים. הם רבוצים בתוך השינלים העבים והוא מעלה את הפחים לקומנדקר.

"הקומנדקר קופץ, סע בסדר", הם אומרים לו, והוא שופך את האשפה לערימות

הרחבות הפזורות בביקעה הארוכה, הלבנה, זו שמקס ואורי מטיילים בה בין הרתמים, בין האשלים והאבנים החדות.

מוראד אינו אוהב את החיילים. הוא אוהב לנסוע בקומנדקר לבדו. להגיע אל ערימות הזבל, לשפוך את הפחים, לרדת מהקומנדקר ולחטט. פעם היה מהסס, חושש. ריח רע היה חודר לאפו והוא חש כי שיניו משחירות, קולטות את הצחנה אל תוך נימים דקים בלתי־נראים. עכשיו הוא רגיל. ובין הערימות מתפתלים השבילים הצרים שלו. סמרטוטים מרפדים את השבילים שלו, ניירות וקליפות של תפוזים. השבילים מחליקים להם בין שיירי האורז וקליפות תפוחי־האדמה. בין הווסתיות האדומית וצמר־הגפן, בין מבחנות־הזכוכית השקופות, התחבשות, המסרקים השבורים, התחתונים הצהובים, כפתורי־המעילים, ובין הדברים שהוא מחפש. בכל פעם מוראד מחפש דבר אחר. פעם חיפש כסף בכיסי המכנסיים הקרועים. לא מצא. אחר־כך חיפש סיכות יפות של חיילות, כפתורים מוזהבים. לפעמים היה מוצא דקריזריקות תקועים בתוך תחבשות משומשות. פעם מצא בקבוקיין יפה. עד שיום אחד מצא מה שהוא אוהב. "זונות", אמר לעצמו, "זה מהפח של הקצינים". הוא היה עוסף אותם בעתונים ישנים ומטמין את החבילה הארוזה בארגו הקומנדקר.

ליד גדר המחנה, שניירות מסריחים נתקלים ברשתה עם הרוח ומצטברים לערימות מצהיבות ושחורות, יש ברז אדום לכיבוי שריפות. שיניו הקדמיות של מוראד גלויזות לאוויר, חותכות את שפתיו. הוא טובל ידו בארגו הקומנדקר, מעלה את החבילה העטופה נייר עתון ומניחה על האדמה, תחת הברז. אחר־כך הוא פותח את הברז. קולח זרם חזק, לבן עם קצף. הזרם מרסק את העתון המתפורר לפיסות נייר רטובות, צפות, והדברים שהוא אוהב מצטללים, נדבקים לאדמה. מוראד משקיע אצבעותיו בשלולית ומרים אותם אחד־אחד. הם נקיים, צלולים ורכים.

מלבד מיטתו יש בחדרו עוד חמש מיטות. שתים מהן מניעה נשימה כבדה של גופות המסתתרות תחת שמיכות אפורות ומטולאות. על המיטות האחרות השמיכות מתוחות. הגיפות כבר יצאו מן השמיכות והן מנקות בתי־שימוש, שוטפות את המראות במקלחות ואת ריצפת הבטון.

חחת מיטתו מסתיר מוראד ארגוני־תחמושת צהוב. בתוכו מצויה קופסת פח אדומה, שפעם היו בה סיגריות אנגליות. לתוכה הוא מכניס אותם, את הדברים שהוא אוהב מבעד לחלון הוא משקיף על ביתן החיילות. "זונות", הוא חושב, "רק עם קצינים טוב להן". רק מירה הולכת לבד. "אתה אף אחד לא מתעסק, היא לא זונה". יש לה שערות קצרות מאוד ושחורות. רואים לה את האזניים. אין לה נמשים על האף. היא לבנה וחלקה. היא נמוכה, מלאה קצת, אבל שערותיה קצרות. היא לבנה והיא לא מחייכת. עיניה עצומות תמיד. צחוק חנוק. חה. "גם היא זונה. היא היתה עב מקס מאחרי בית־הכנסת. הוא לא קצין. הוא חייל. אחרי בית־הכנסת לא היה שום דבר. היא לא תלך אתו יותר".

ליד הקופסה האדומה היו סדורים מטבעות ישנות, כפתורי־מעילים מוזהבים, סיכות,

דקריימזורקים, קליע חום של כדור. נעל את ארגז־התחמושת ודחפו אל מתחת למיטה. גירד צורמני צחק באזניו. חייל נאנח מתחת לשמיכתו.
 "עוד מעט הולכים לאכול". פשט את השינל ונכנס למיטה בנעליו הגבוהות, השחורות. התכסה בשמיכה. שיניו הקדמיות תקועות היטב בשפתיו הבשרניות. פניו אל הקיר.
 "מקס, מה הוא מספר לה שהיא לא מקשיבה לסיפורים שלי. מה הוא מטייל בהרים, מה הוא מחפש שם".
 על הקיר המסויד מצטלבים פסים חומים ודקים שחרץ מוראד הנהג בציפרניו.

ג

אורי לא ענה. פיו היה פעור מעט. מתחת לשפתו העליונה ביצבצו שתי שיניים צהובות. אורי אינו מצחצח שיניים.
 "איך ניפטר מזה עכשיו?" אמר מקס.
 "נהיה מוכרחים להודיע", אמר אורי.
 "מה נגיד?"
 "נגיד שהוא ניסה להתקיף אותנו, שהוא ירה".
 "אין לו נשק".

"כן. אין לו גם מיסמכים מהאשפה. לא היית צריך..."
 "צריך שיהיו אצלו מיסמכים".

"אולי נלך לחפש בזבל", אמר אורי לאחר שתיקה קלה. הוא השפיל את עיניו ובחן את שרוכי־נעליו השחורים, המוהלים. ידו האחת ליטפה את קת הרובה. ידו השניה אחזה בנרד יבש. "אני לא ניגש לזבל הזה", אמר. הביט בצווארו האדום והחלק של מקס, בשערותיו החלקות והארוכות המתגנבות אל גבו. אפו של מקס היה חד, חריץ דק היה שקוע בקצהו. העור על אפו היה רוד, מתקלף. עמד זקוף וליכסן את מבטו.

"תישאר כאן", אמר מקס. "אני אלך".

הערבי כבר לא פירפר, שום רוח לא הזיעה את הסמרטוטים שבהם היה עטוף, ומקס הלך. מבושיו של הערבי היו מוסתרים בסמרטוט לבן, מצהיב. זקנו האפור המרפד את פניו לא כיסה את לחייו, שהיו לבנות עתה. נמוך היה, רזה, מצומק. אורי קרב אל הגופה. מטלית שחורה היתה פרושה לצדה ועליה תפוחי־אדמה קלויים ופיתה דקה וארוכה. חש כאבים בבטנו והתרחק. על סלע אפור ומשונון התישב. את הרובה השעין על שיח יבש שהזדקר מתיך הסלע. מקס כבר לא נראה ואורי החל לחשוש שהוא לא יחזור. ביום שמש. בלילה קר. רוח קלה ירדה מההרים. מתוך הבור היבש שבסמוך אליו סעד הערבי פרחו יונים אפרפרות. משק כנפיהן הצורם העלה זיעה בגבו של אורי. "הוא מטורף", חשב, "צריך להודיע".

מרחוק הזדקרה בריכת המים. לידה הילכה דמות. היא נראתה כצללית שחורה הנעה על החול הלבן.

מקס הבחין בסימנים המשוננים שהותירו גלגלי הקומנדקר של מוראד בעפר. ריח

האשפה החמוץ עיקם את אפו החד. הוא לא ראה ניירות בין הערימות. רק קליפות של תפוזים. תחבשות מגואלות במשחה ומוגלה. אורז שפוף, תחתונים צהובים ומסרקים שבורים. הרובה על כתפו הכביד ומימיתו דפקה בעצם אגן־הירכיים. צמא תקף אותו. אבל ההבל החמצמץ דחה את אצבעותיו מפקק המימיה.

המכנסיים היו מתוחות על ירכו וידו הרחבה החליקה עליהן. אצבעותיו נאחזו בברך הקשה. שפתיו הפצועות, הסדוקות, צרבו, עור־פניו היה חלק. שערותיו חלקות, סרוקות, שביל בצד. עיניו סקרו את בריכת־המים ואת הצללית שקפאה עתה על מקומה.

סכיני־גילוח חלודים, סבונים משומשים, גרביים קשות בלי ריח. הוא כבר היה בפנים. נטל מקל ארוך ופישפש בערימת אשפה. הזבל היה לחלוחי וצמיג. קשה היה לפוררו. טייל בין הערימות. טייל בשבילים של מוראד. התגרד באפו. תלש קליפת עור שקופה ויבשה. בתוך ארון שבור ומרוסק ראה ניירות מקומטים, דקיקים. הרים את הניירות בזהירות. היו אלה פקודות־שיגרה וטפסי השאלת־אפסניה. תחב את הטפסים לכיסו ומיהר להסתלק. כשקרבו להרים הביט לאחור. הצללית שליד הבריכה פתחה במרוצה לעבר המחנה.

ד

מוראד היה יושב על הקימנדקר שעמד ליד המוסך ומספר סיפורים. על יאיר גרוס וחומי המ"כ, שהתנקם בו בקרב על הגבעות. על הקצינים החיילות הזונות. מירה פחדה מסיפוריו וברחה ממנו. היה יום ובמחנה היתה שמש. בלילה קר. מירה ירדה על המיטה. מולה, על הקיר, היתה תלויה תמונה כחולה של גמלים וציפורים. במר־כזיה יושבת חנה. עוד מעט מירה תחליף אותה. ואז תשב חנה על המיטה, מול התמונה. מול הגמלים. התריסים חומים. ארון גדול. הוא מסתיר את הסדקים שבקיר הלבן. ליד הארון, בפינה, מטאטא, דלי וסמרטוט. ידיה הרכות והקטנות מלטפות את מתניה. היא מתנשמת בכבדות, עיניה פקוחות לרווחה, נעוצות בתמונה. "מקס", היא חושבת, "למה לא נסעתי אתו בפעם שעברה... אי־אפשר לשבת כאן לבד... הוא מבזבז הרבה כסף בבאר־שבע, בין הגיטארות והסקסופונים..." ברכיה מתחככות זו בזו. קר לה. היא מלטפת את ירכה. גבה מתכווץ. צווארון חולצתה מעומלן, גרביה לבנות, דבוקות אל כף־רגלה הזעירה. התריסים החומים מוגפים, בחוץ שמש. מירה יצאה מהחדר. עמדה על המרפסת המאובקת ומיציצה בעיניה. נעליה הקישו על הרצפות וכשירדה אל האדמה הקשה, המכוסה שכבה דקה של חול, ראתה את מוראד הנהג רץ לעבר המוסך. היא נרתעה לאחור, נצמדה אל הקיר הלבן, המסויד, ואחר המשיכה בדרכה.

במרכזיה שאלה אותה חנה: "שמעת יריות?"

"לא", אמרה מירה.

"הם הורגים ציפורים", אמרה חנה וארזה ספלים וצלחות בתוך תרמיל קטן. במטלית יבשה ניקתה את השולחן שעמד ליד המיטה ואמרה: "תיכף אחזור". מירה דיסרפה

בעתון ישן שהיה פרוש על המיטה, אחר הסבה פניה אל החלון. על הרשת נעו זבובים והיא גירשה אותם בחבטות קלות. הרשת החלודה נבקעה וורד ברזל דק פגע באצבעה. חנה חזרה. הכוסות, הצלחות והכפיות היו שטופות. טיפות של מים, שקופות ולבנות, טיפטפו על השולחן.

חנה עמדה ליד הדלת. "אחזור אחרי ארוחת־הצהריים", אמרה. "את הולכת לחדר?" שאלה מירה. "לא, למועדון. לפינג־פונג".

"אל הקצינים", חשבה מירה והוסיפה לדפדף בעתון הישן.

ה

"מצאת משהו?" שאל אורי. קנה־הרובה נעלם בין ענפי השיח היבש ופניו הלבנים הכחילו והאפירו בשמש הקרה.

"לא, שום דבר", אמר מקס. עיניו היו קמוצות ואישוניו נמשכו שמאלה, פזלו לעבר אורי היושב על הסלע. עור מצחו של מקס העלה קמטים, גבותיו התרוממו ושמורות־עיניו היו כשריונו של צב, עגול, חלק וחד. "נצטרך להודיע", אמר אורי. "לא תהיה ברירה".

"תפסיק עם זה", אמר לו מקס. בקולו היתה מעין שלנה אדישה, פותר־כל. עינו ננעצה בפי הבור החרב שנפער לידם. הוא גירד את עורו היבש בזרת הקטנה. נדמה היה ששפתיו הפצועות מחייכות מתחת לאגרופו הרפה.

אורי התרומם. מיחושי הבטן עדיין לא עברו. "אני לא אוכל לשתוק. אני לא אחזיק מעמד. נהיה מוכרחים לספר".

"תפסיק", אמר מקס, "שנינו אשמים באותה מידה".

ולאחר הפסקה קלה הוסיף: "נשליך אותו לבור. אף אחד לא מסתובב כאן. ואפילו — מי יידע שזה אנחנו".

"רק אנחנו מסתובבים כאן".

"שטויות. ומה עם השיירות העוברות כאן בלילה, עם העדרים, עם המבריחים, והמארבים? אנחנו מטיילים רק בשבת". פרצופו כמו קפא לפתע. עיניו היו מרוקנות מכל הבעה, שמורות־עיניו מושפלות קמעה, גוו זקוף. הישיר את מבטו באורי, שידו האחת מיששה עדיין את בטנו ואילו ידו השניה היתה שמוטה לאורך ירכו הימנית. "הה..." התחיל אורי לומר דבר־מה. אחר גימגום, פלט הימהום לא־ברור, ונשתתק. מבטו הקפוא של מקס לא מש עדיין מעל גופו של אורי, שהפנה פניו לאחור, כמו לחפש דבר־מה. עיניו ראו את צלע ההר. את הסלעים הצומחים ממנו, חדים ומחוספסים. את האבנים השטוחות, החומות, שנזרקו על המדרון כמו גשם בלילה. החזיר פניו, השפיל מבטו אל נעליו המשושפות והבחין כי שרוך נעלו השמאלית נקרע. התכופף ושלח ידו אל השיח, להרים את הרובה התקוע בתוכו.

"עזוב את הרובה", שמע את קריאתו של מקס, "בוא נשליך אותו פנימה".

אורי שמט את הרובה מידיה והחל לעלות בוואדי.

"לאן אתה הולך?"

אורי הוסיף לעלות.

"בוא הנה", קרא מקס. "צריכים לחזור לארוחת־הצהריים. מה קרה לך פתאום?"

אורי חזר.

עמד ליד הגופה ושתק. "רגע אחד", אמר מקס. הוא הניח את הרובה על הקרקע וניגש אל צקלונו של הערבי. בצקלון היו שקיות של אוכל. פיתות. סכין מעוגל שניצבו עטור אבנים צבעוניות, צנצנת זכוכית דמוית־גבעול. אורי פסע סביב הבור ומילמל: "אני לא יודע, אני לא יודע". מקס שלף מכיסו את פקודת־השיגרה ואת טפסי השאלת־האפסניה שמצא בארון השבור בין ערימות האשפה. במהירות, כשמ־בטו בוחן את אורי הממלמל, הטמין את המיסמכים בצקלון. אחר המשיך לפשפש לאטו. הוציא את הסכין המעוגל, ליטף את האבנים הכחולות והצהובות שעיטרו את ניצבו, מימש את הצנצנת. הצנצנת הקישה בקופסת־פח קטנה, מעיגלת. שלה אותה. פתח את המכסה. היתה זו קופסת־טבק. הרכין את אפו אל הטבק החום, האדמדם. עיניו נעצמו. רכן על ידיו, פניו על האדמה. זרימות מדגדגות עברו בראשו. בין עיניו, מעליהן, בשרשי השערות. פער את פיו ונאנח קלות. אחר הניע את ראשו בעצבנות. שלח ידו אל הצקלון ושלף ממנו את הסכין המעוגל.

התרומם כשהצקלון בידו. "בוא כבר", קרא אל אורי.

"אני לא יודע", אמר אורי. הוא קרב אל הגופה והביט בסכין המעוגל שניצבו עטור אבנים צבעוניות, בקופסת־הטבק המכסיפה, המבצבצת בין אצבעותיו של מקס.

"מה זה?" שאל פתאום.

"מצאתי את זה פה", אמר מקס והצביע על הצקלון. "חוץ מזה אין כאן כלום". אמר ופסע אל פי הבור. השליך את הצקלון פנימה. נשמעה חבטה עמומה והוא חזר. עטף את תפוחי־האדמה הקלויים ואת הפיתה במטלית השחורה שהיתה פרושה על האדמה. חזר אל הבור והשליך את החבילה הקטנה פנימה.

הסמרטוט שכיסה את חזהו של הערבי כוסה דם. הסמרטוט הצהיב שכיסה את מבושי נשמט ארצה כאשר גררו את הגופה על־פני האבנים, השיחים היבשים והחול אל הבור. בתחילה קשה היה לקפל את רגליו, אבל אחר־כך נשמעה חבטה עזה ומקס אמר: "אתה יכול לקחת את הרובה שלך. צריכים לאכול ארוחת־צהריים". בין האבנים שליד פתח הבור זחל עקרב. מקס רמס אותו בנעליו, בעט בו והטילו אל הבור.

אורי התיר את רובהו מן הסבך שאליו נקשר ותלה אותו על הכתף. גם מקס הרים את רובהו שהיה מונח על האדמה. את הסכין הטמין בכיס מכנסיו ואת קופסת־הטבק המכסיפה הניח בכיס השמאלי של חולצתו. מעל הלב. הם בעטו בעקבות, השליכו אבנים על עקבותיהם שלהם. טיאתאו את הסביבה בענף יבש שתלשו מאחד השיחים והתרחקו מהבור כשנעליהם פוסעות על הסלעים והאבנים בלבד.

כשהגיעו למסילה התורכית הישנה התכופף אורי וקטף פרחים ירוקים ולבנים שביצבו על דפנות הסוללה, מקס טיפס ועמד על הסוללה, שהיתה מרופדת אף

היא פרחים ירוקים ולבנים. מבטו היה מופנה אל ערימות האשפה הרחוקות שכיסו את הבקעה הלבנה, הצרה והארוכה.
 בין הערימות עמד הקומנדקר הארוך של מוראד. "מה הוא מחפש שם?" חשב. "בוא, חבל על הזמן", קרא אל אורי.
 כשהגיעו לשער מישש מקס את הסנין שבכיסו. אורי נתן פרח לש"ג והם נכנסו.

1

בבוקר שוב נתקלה מירה במוראד, שהיה רחוק וחיכני. את שיניו הקדמיות, הבולטות, הסתיר בשפתו העליונה, והשמש היתה חמה.
 "את לא מאמינה שכל מה שאני מספר לך זה אמת?" שאל.
 מירה שתקה ומוראד הוסיף: "את לא מאמינה שחומי הרג את יאיר גרוס. שיש לי הרבה סיפורים גם על מקס ואורי שמסתובבים בהרים. שאני יודע הכל על הקצינים?"
 השמש חיממה את אבריה של מירה והסירה את הפחד מעיניה. מוראד דיבר בשקט, הוא היה מגולח ושערותיו המקורזלות, הדבוקות לקרקפתו, הדיפו ריח נעים.
 "הסיפורים שאתה מספר הם שקר", אמרה וחיוך התפשט על שפתייה, "הם לא יכולים לקרות".
 "הם קורים".

"זה בחלום שלך, בדמיון".

"אז מה אם זה בדמיון, גם בדמיון הדברים קורים".

השמיים היו שקופים, זכוכית חלקה וצלולה. מוראד צהל וקרא: "שלום". מירה נכנסה למרכזיה. אגרופיה היו קמוצים והיא אמרה לחנה שאין לה כוח עוד.
 אחר-הצהריים נכנס מקס אל המרכזיה. מירה נימנמה על המיטה. העתון הישן כיסה את רגליה, זבובים זימזמו על הרשת הקרועה. הביט בגרביה הלבנות הבוקעות כאילו מהנעליים השחורות שנעלה, הסיר מעל רגליה את העתון הישן.
 "בשבת הבאה יש חופשה", אמר. "תסעי אתי?"

היא לא ענתה והוא ראה זבוב מטייל על ברפה הלבנה וחודר אל מתחת לשמלתה.
 "זה יהיה כדאי", אמר. מירה ראתה את הגמלים הלבנים התלויים על הקיר הלבן, את הציפורים, את הדלי הלבן המוסתר מאחרי הארון, ונסעה.

"למה נסעתי אתו?" אמרה לעצמה כשהסקסופונים הידהדו באזניה. הוא הזמין שתי כוסיות והיא אמרה: "שתה גם את שלי", והוא שתה.

אחר-כך רקדו וחולצתו החומה השיבה את הברק לעיניה. שמלתה היתה צרה ושחורה, עקביה גבוהים, בשפתיה לא היה צבע. המתופף היה עדין, והגיטארה היתה עצובה. שוב ישבו בכוך האפל. הוא כיבה את הנר ונשק לצווארה.
 "למה היית בבית-סוהר?" אמרה.

"אני לא יודע", אמר. "בגלל שטויות. אני החייל הטוב ביותר שיש להם כאן".

"מוראד אמר שגנבת חומר-נפץ. בגלל זה היית בבית-סוהר".

הוא שלח את אצבעותיו אל כיס חולצתו והעלה משם את קופסת-הטבק המכסיפה.

פתח אותה, קירבה אל אפו והריח. נשם עמוק והגיש את הקופסה למירה. היא הריחה את הטבק ועל הקיר מולה דהרו הגמלים, הציפרים צייצו והגיטאות רקדו. הוא נשען על הקיר. ראשו רכון על חזהו, עיניו עצומות, חולמות. היא רכנה על ברפיו וליטפה את גבו מבעד לחולצתו החומה.

שוב רקדו ומירה חשבה על הגמלים שבתמונה הכחולה, על התריסים המוגפים, ועל חנה שיושבת במרכיזה. לחייה היו אדומות וחמות, כמו אזניו.

בדירתו היה חם והיא הכינה קפה. מקס היה עצבני והיא אמרה לו: "לא עכשיר". הם שתו את הקפה ועל השמשות החל הגשם לדפוק. נעלי־בית מצמר היו מוטלות ליד דלת המטבח. פח־אשפה עמד מתחת לכיור. הוא היה דחוס מדי והדיף ריח רע. קליפות בטנים היו פזורים על השיש וסיבי המטאטא הסתירו ערימת לכלוך גדולה בפניה. לחייה האדומות והחמות הצטננו, הקפה שהכינה היה חם מדי והיא חדלה לשתות אותו. פניה הלבנים חוורו, שפתיה הדקות התכווצו. אדים עטו את השמשות ומקס הלך לסגור את התריסים. "הייתי נוסעת עכשיר", חשבה, "רק שמאוחר, מאוחר". מקס חזר, ובטרם יתישב החליק בכף־ידו על שערה הקצר, שגילה שני בדלי־אוזן לבנים, תפוחיים. היא לא דיברה והוא התישב. עיניה סקרו שוב את מטאטא־הקש שהסתיר ערימת ליכלוך בפנינת המטבח, את קליפות הבטנים הפזורות על השיש, את נעלי־הבית המצומרות המוטלות ליד הדלת הפתוחה. עיניה כמו נעצמו, אך אישוניה בחנו היטב את שפתיו הסדוקות, את אפו המבריק, את שערותיו החומות, המבריקות, הסדורות.

הלכו לישון. מירה סיפרה למקס את סיפורו של מוראד על תומי ויאיר גרוס וביקשה להריח את הטבק. עיניו של מקס היו אדומות, הוא קירב את הטבק אל אפה, אבל מירה לא נהנתה מהשריטות.

ז

ברבע־לחמש ירד גשם על ערימות האשפה. סרחון חמצמץ הסתלסל בין הטיפות כשמוראד שפך את הזבל לערימות והחיילים ארוזו את התרמילים. אורי ישב בפנינת מיטתו, רגליו פשוטות, נתמכות במסגרת מיטתו של מקס. "שוב־פעם", אמר. "כבר נמאס".

"תפסיק לבכות", אמר לו מקס.

רק שאורי לא הפסיק. "בכלל הכל נמאס לי", אמר, והגשם היכה בחזקה על יריעות האוהל, פרץ לו נתיבים בקרקע וזרם אל צריף האפסנאות. מקס עמד לידו ותתך חבלים בסכין המעוגל שמצא בצקלוננו של הערבי, המוטל עתה במעמקי הבור החרב, בין הנחשים והעקרבים.

בלילה, בטרם יילכו החיילים לישון על השכמיות הקרות, באהלי־הסיירים, אמר הקצין: "אם יש לכם בכים 'פסים', או טפסים אחרים, ואתם לא צריכים אותם — אז לשרוף. לא לנגב בזה את התחת. אתמול תפסו שני מסתננים. הם מחטטים בפחי־האשפה, בובל, ומחפשים מיסמכים. חסר שיתפסו איזה מיסמך עם שם של חייל

מהמחלקה הזאת. רק זה חסר. זהו. עכשיו — לילה טוב, סיים והגשם שטף את פניו.

מקס ואורי לא נכנסו אל אהלי־הסיירים. היה לילה גשום. הם התרחקו מהאהלים וטיילו בין שיחי הרתמים הנפולים, המכסים את האדמה הזורמת.

"הם ימצאו אותו עכשיו", אמר אורי.

"תפסיק לצעוק", השתיק אותו מקס. "וחוץ מזה", אמר בלחש, "מה יש אם ימצאו? הם אף פעם לא יידעו שזה אנחנו".

רגליהם טבעו בבוץ. הגשם היכה על מכנסיהם, מים זרמו בתוך גרביהם. הרוח שיסתה את הטיפות החדות בפניו הקרים של אורי, בשפתיו הפצועות של מקס.

"זה לא אנחנו", אמר אורי בקול גבוה כשהגשם מתגנב אל פיו, אל לשונו, "זה אתה".

"זה שנינו", אמר מקס.

הם שתקו ומקס הכניס את ידו הרטובה אל מתחת למעיל־הרוח, אל מתחת לאפודת־הצמר, ופישפש בכיס חולצתו. הוא חיפש את קופסת־הטבק ושאל את עצמו מה עשה הקומנדקר של מוראד ליד האשפה בשבת. "אפילו לא שמתי לב מי היה חתום על הטפסים שהצמדתי לערבי". הוא שלף את ידו מהכיס, מהאפודה וממעיל־הרוח הרטוב, איגרף את ידו סביב קופסת־הטבק.

"אתה יודע", אמר לאורי, "בשבת דפקתי את מירה".

"את מירה? מהקשר?" תמה אורי.

"שום דבר. חשבתי שהיא שקטה מדי בשביל זה, שהיא לא כמו כולן".

"שטויות. היא כמו כולן. והשקטות הן הכי גרועות".

"עליה לא חשבתי", אמר אורי וחשב על הכור אליו השליכו את הערבי. על המפית השחורה שעליה הניח את מזונו. על מבושי הגלויים, שהסמרטוט שניסה אותם נשמט בעת הגרירה.

"בוא, תריח טבק", אמר מקס בעוד הרוח מכה בפניו והגשם זולף מפניו אל צווארו, מברפיו אל כפות־רגליו.

"אנחנו צריכים לדבר על משהו אחר", אמר אורי. הוא חשב על הנחשים והעקרבים שבבור החרב ותפס את מקס בזרועו. "צריכים לחסל את הענין. אתה... אני מוכן ללכת אתך אל המ"מ ולספר... אבל אתה אשם... לא יעשו לנו כלום. הוא מסתנן רגיל".

מקס השתחרר מלכידתו של אורי. "שנינו. שנינו". אמר. "ואתה, אתה חתיכת נמושה. לא יותר".

מקס קירב את קופסת הטבק לאפו ואורי התרחק ממנו. הגשם היכה ברגליו, הרוח בפניו, בעיניו. דמעות קשות ביצבצו וצפו בזוויות־עיניו. מהרוח, ונמהלו בגשם. הוא נכנס לאוהל, בנעליו ובבגדיו זחל אל שק־השינה, אבל הוא לא נרדם.

מקס נשאר עומד. נשם עמוק את ריח הטבק החריף. התעטש, אולם הריח שוב ושוב. היה עייף, רגליו כשלה, זרמים של חריפות מתוקה, עדינה, חילחלו במצחו, באפו, בשניו. הוא כרע והתישב על הרוחם הרחב, הנופל ומתפרש על האדמה הזורמת.

כמו צף עליה. ענפיו הרטובים של השיח הלמו בבגדיו הרטובים והתיוז טיפות קרות על פניו. שוב הריח את הטבק. סגר את הקופסה ועצם את עיניו. הפשיל ראשו לאחור, אצבעותיו גיששו אחר כיס חולצתו, ידו הטמינה בו את הקופסה המעוגלת, המכסיפה. הוא היה שרוע על הענפים הרטובים, המוכים בגשם, חולם ומוכה בגשם וברוח. צף, חולם ומוכה בגשם וברוח.

הגשם חילחל מתחת לשמיכות ולשכמיות, פרץ לו נתיבים אל גופו של אורי אשר בגדיו רטיבים ונעליו כוץ. כאשר חזר מקס לאוהל עדיין לא נרדם אורי. הוא הביט במקס, רצה להגיד לו משהו. אולם מקס כבר היה מכורבל בשק־השינה, ראשו טמון עמוק־עמוק בין השמיכות, לא נרָאָה. אפו של אורי נשם את האוויר הקר של הגשם ושל זרמי הרוח הנחנקים באוהל, אזניו שמעו את נחירותיו של מקס. "נרדם", חשב, "תמיד הוא נרדם מהר. לא חושב. לא יודע מה זה בכלל. אני לא מאמין לו שהוא דפק את מירה בשבת. זה נכון שהיא רדפה אחריו, אבל אני לא מאמין שהיא תתן. מאז שמוראד תפס אותם אחרי בית־הכנסת הם לא יצאו יותר". מקס נחר ואורי ראה את מסילת־הברזל התורכית. את הבקעה הלבנה, הארוכה, הזורמת בין ההרים הגבוהים, שהם מטיילים בה בשבתות. הגשם חדל לדפוק על יריעות האוהל. טיפות אחדות נטפו מבעד לקרעים דקים ופגעו במצחו. הוא התעטף היטב בשק־השינה, כיסה את פניו בבריונט, אטם את אזניו ונרדם.

לפנות־בוקר החווירו ההרים מקרניה של השמש המסתתרת אחריהם, רוח צוננת חדרה אל האוהל ואורי פקח את עיניו. חש כאילו סיכות דוקרות בכפות רגליו, שמע את סוליות נעליו מתחככות בצמר של שק־השינה. טעם מוזר עלה בפיו ובלשונו חש כי קרום דביק עטה את שיניו הצהובות. ליקק את שיניו, וידו הארוכה של מקס יצאה מתוך שק־השינה וטפחה על פניו. אורי הסיר את היד מעל פניו, אך זו שבה כמאליה. נחירותיו של מקס לא חדלו, ואורי אמר לעצמו: "שיילך לעזאזל. הוא כבר נמאס עלי". אחר חשב על הסכין וקופסת־הטבק שמקס סילק מהערבי, על מירה, ועל הגדרות שמקיפות את המחנה הרחוק. השומרים קראו לצאת למסדר־השכמה.

עד הצהריים ייבשה השמש את כל השלוליות ובסלעים הצומחים על ההרים החליד הברק. פסי מלח לבנים הופיעו על גבו של מקס, מתחת לתרמיל, ורצועת קובעי־הפלדה שרטה את צווארו של אורי. החיילים שכבו על הגב, ראשם נסמך בתרמילים שהורדו מעל גביהם, קני־הרובים היו שעונים אף הם על התרמילים, ליד הראש. הרוח נשבה על פניהם, השמש היכה ברוח. שפתיו של מקס היו סדוקות, ואורי, יחד עם כל החיילים, חיכה לארוחת־הצהריים. מקס ישב על אחד הסלעים הקרים וניקה את הרובה. החליק את המשחולת בתוך הקנה, ואחר משך. הפלגלית המשומנת התכווצה והטיפה טיפות־שמן על מכנסיו. השמן נספג במכנסים ופגע בעור רגליו. אבל הוא הוסיף לנקות, להשחיל משחלות, להבריק את הקנה.

מיראד בא בקומנדקר הארוך והביא את ארוחת־הצהריים. מקס הביט עליו באישונים מלוכסנים. שיניו של מוראד ננעצו בשפתו התחתונה, הבשרנית. הוא חיך, ומקס,

שנדמה היה לו כי מוראד קורץ אליו, הרים את גבות עיניו וכיוץ את עור מצחו.
 "מה העניינים, מוראד?" קרא מקס.
 "זה בסדר, בסדר", אמר מוראד. החיוך לא מש משפתיו. שיניו נראו למקס שחורות,
 והיה נדמה לו כי עינו של מוראד מוסיפה לקרוץ אליו.
 אחר־הצהריים היו הריצות קשות. אורי נכשל בדלגו מעל אחת הקונצרטינות. הוא
 נפצע בידו. דם כיסה את כל אצבעותיו והוא התעלף.
 "עזבו אותי", שאג הקצין.
 אולם מקס ניגש אליו בחפזה והריק את מימיתו על פניו. "הוא עוד מסוגל לדבר
 שטויות", חשב. אורי התעורר, ומקס שאל אותו בלחש: "איך אתה מרגיש?"
 "אמרתי לא לגשת אליי", שאג הקצין. "חובש! איפה החובש? מקס, חזור לכיתה
 שלך".
 הם המשיכו בריצתם ואורי נשאר ליד החובש.

ח

ביום ששי חזרו למחנה. את הבוץ הלבן שדבק לכביש כבר קירצפו, את החביות
 לאורך הכביש כבר סיידו. האקליפטוסים הצעירים שנטעו הסמג'ד היו דקים עדיין.
 לא סיידו אותם. הם זרקו את החבילות על ריצפת האוהל והלכו להתרחץ. פשטו
 את הגופיות האפורות מזיעה, את התחתונים הצהובים. מקס חיטט בתרמילו וחיפש
 תחתונים חדשים. מצא רק גופיה.
 "אתה בא?" שאל אורי.
 "רגע אחד. עוד לא מצאתי תחתונים".
 "אתה עם התחתונים שלך".
 "אתה פיקת. אתה לא מחליף אף פעם תחתונים".
 "אני מלוכלך ממילא. להחליף תחתונים זה לא עוזר. בוא, אני אתן לך תחתונים".
 עמדו ערומים מתחת למקלחות. המים פגעו בשערותיו הארוכות של מקס, זלפו על
 לחייו הוורודות של אורי, על צווארו. קילוחים דקים של מים זרמו על ירכיו הרחבות
 של מקס, על זרעותיו הצנומות של אורי. שערותיו של מקס כיסו את מצחו, חזהו
 היה חלק, לבן וארוך. אורי הביט בשפתיו הדקות של מקס, בעיניו המכווצות, בלחייו
 הלבנות. פניו היו רכים ועדינים. תמימים.
 "אתה בא מחר?" שאל מקס.
 "אני לא יודע, אולי ארצה לנח", אמר אורי ועיניו הושפלו אל רגליו החלקות
 של מקס.
 "הלילה תישן טוב. תראה איזה ימים יפים. בוא לטייל", אמר מקס ועיניו חייכו
 לעצמן.
 דפנות המסילה כוסו בפרחים לבנים, ומתחת לגשר נקוותה שלולית של מים. הבקעה
 הארוכה היתה לבנה כתמיד, רק הוואדיות שעלו אל ההרים היו ירוקים יותר. אורי
 הביט בפרחים, מקס הלך לידו ושתק. עיניו הופנו אל ערימות האשפה הרחוקות.

מקס הרים אבן קטנה, חלקה ומחוטבת, והגישה לאורי. אורי השליך את האבן. "הוא רוצה להוביל אותי אל הבור", חשב. "אני לא אלך". הם עלו על הרכסים. אורי פנה לאחור והיה נדמה לו שהוא רואה דמות מסתתרת מאחרי המסילה. "אולי עוד חיילים יצאו לטייל", חשב, ולאט-לאט הרגיש שהם קרבים אל הבור. "אין מה לעשות שם", אמר למקס.

"איפה?" שאל מקס מבלי להסב את מבטו אל אורי.

"אתה יודע איפה".

"אני לא יודע".

"תפסיק להיות תמים".

הם עמדו על גבעה גבוהה והבור נראה להם במורדה. האבנים החומות והשטוחות הקישו זו בזו תחת נעליהם.

"אני חוזר", אמר אורי.

"בסדר", אמר מקס. "דרך הוואדי זה הכי קצר".

"צריכים לעשות לזה סוף", אמר אורי. "נודיע, וזהרזה. כבר נמאס לי".

"תפסיק להיות ילד", אמר מקס, אבל אורי כבר התרחק ממנו והוא שמע את האבנים השטוחות המקישות זו בזו ואת פסיעותיו המהירות של אורי. אורי הסתלק ומקס הגביה את עיניו לשמיים. ראה עננים לבנים. השפיל את עיניו, ליכסן את מבטו אל ערימות האשפה הרחוקות שבפקעה הלבנה, וירד אל הבור.

ריח של צחנה עלה באפו. זרם אל מצחו, אל שרשי שערותיו. עיניו פגעו ברתמים הירוקים. בערימות האשפה המתרוממות בקצה הוואדי. פיו היה סגור ואצבעותיו לפתו בחזקה את קת-הרובה שהיפתה בירכו. הילך סביב הבור עד שנעצר בפתחו. כרע ברך, העיף מבטים לצדדים, ורכן. צחנה עזה הלמה בפניו, הוא התעטש ונסוג אחור. פיו מילמל משהו. "למה הוא הסתלק ממני?" חשב והתרומם. חזר והרכין את ראשו. עיניו תרו אחר הגופה, אולם קרני האור החיורות שחדרו פנימה רק פגעו באחד הכתלים המטויחים. ראה אבן בולטת מאחד הקירות, שמע רחשושים, וריח של נבלה קילח אל נחירי אפו, עטף את צווארו, העיק על ראשו. ידיו נתמכו בשפת הבור. רגבי עפר נידרדרו מטה והוא שמע חבטות עמומות. ראשו לא נסוג מהסרחון. לחישות ניסרו באזניו. נדמה היה לו שאלה נחשים. גופו היה כמתפלל. ראשו בין ידיו, מורכן אל פתח הבור. שמע צחיק. צחוק. חה. צחוק. חה. האם נדמה לו, או צחוקו שלו הוא. התרומם בעייפות. לא הביט על הגבעות, לא הביט על האדמה, רק פסע לאורך הוואדי. פניו קפואים. עיניו כמו עצובות, שפתיו הסדוקות פעורות קמעה. הלך. הדי הצחוק עדיין התגלגלו. צחוק. חה. צחוק. חה. התגלגלו יחד עם ריח הנבלה המנסר באפו, זורם ומכביד על ראשו. בצלו של רותם ירוק וגבוה התישב. אצבעותיו מיששו את כיס חולצתו. הוא חש בקו המעוגל של קופסת-הטבק. לא הוציא אותה. שכב על גבו ומבעד לרשת הענפים והמחטים הסתכל בשמיים הכחולים. באוויר הבהיר, הריק, צפו השמיים הכחולים.

אחר קם והלך זקוף. כשהגיע למסילה התורכית הבחין כי הסוללה חודרת אל תוך

ערימות האשפה של מוראד שבבקעה הלבנה. לאורך הסוללה נמתחו פסי הגלגלים של הקומנדוקר. אל תוך אחד הגשרים חמקה דמות. ירד מהסוללה והסתתר מאחרי שיח. לאחר דקות מועטות של ציפיה ראה את מוראד. מטייל בין הערימות ומחטט.

ט

אורי עמד ליד חדר-האוכל של הקצינים. הוא חיכה למ"מ. החול הלבן שעל האדמה סינוור אותו. דמעות עלו בעיניו והוא מיצמץ בהן. על ראשו היתה מונחת כומתת החאקי. היא לא הגנה עליו מפני השמש. הוא חש בויעה שביצבצה על מצחו. בידו החזיק אבן קטנה וחדה. הוא שיחק בה באצבעותיו. העבירה מיד אל יד, תקע את הודה מתחת לציפרניו, החליק אותה על גב ידו. "עד מתי הם יאכלו שם? מה להגיד... אני מוכרח לספר לך". הוא השליך את האבן על החול, הסיר את הכומתה מעל ראשו. ראשונה עברה חנה. הוא ביקש ממנה סיגריה. אחריה עברה מירה. "למה אינך נכנס למרכוזה?" שאלה. אחר-כך עבר גם הקצין על פניו. במרכוזה שתו קפה ואורי קרא פקודות-שיגרה ישנות.

"לשרוף מיסמכים".

"אתמול נתפסו שני מסתננים".

שלח את מבטו אל מועדון הפינג'פונג. מקס ומוראד הלכו לידו. ראה אותם אפורים מבעד לרשת החלודה. הפגומה. הלכו כמו שני חברים. מכנסיו של מוראד רחבות במידתו. חובש כובע חסר סמל, פיו צוחק, שיניו חותכות את שפתיו. הם הלכו אל צריף מגירי המפקדה.

"מה אתה מחפש שם בערימות?" שאל מקס.

"בוא, אני אראה לך", אמר מוראד כשעיניו נוצצות. סנטרו לא מגולח, ופיו מחייך. עברו ליד המרכוזה ושמעו את קולו של אורי. מוראד קרץ אל מקס. "זה הוא, נכון?"

"מה הוא?"

מוראד ציחקק ושתק. אחר-כך אמר: "בהרים, בהרים".

בחדרו של מוראד היו המיטות סדורות, השמיכות על המזרנים מתוחות. הגופות, שהיו מניעות בנשימתן את השמיכות האפורות ברבע-לחמש בבוקר, כשמוראד יוצא אל האשפה. נסעו הביתה לשבת. רק מוראד נשאר. "להראות לך?" שאל מוראד כמצפין סוד.

מקס לא ענה. אצבעותיו גרדו בצווארו, סנטרו הוגבה מעט, עינו האחת היתה סגורה, עצומה.

מוראד גרר את ארגז-התחמושת הצהוב, העלה אותו על המיטה ופתח אותו. היו שם מטבעות ותרמילי-כדורים, סיכות של חיילות וטבעות. "בשביל מה אתה צריך את כל זה?"

מוראד לא ענה. נטל את קופסת-הפח האדימה שעמדה בפנינת הארגז ופתח אותה. ריח עובש עלה באפו של מקס, זרם אל גופו.

"של הקצינים", אמר מוראד כשאצבעותיו נוגעות בדברים שהוא אוהב. "רק מירה לא. רק מירה לא".

"גם מירה", אמר מקס.

מוראד פקח את עיניו. אישוניו התרחבו והוא הישיר מבטו במקס שהעלה את גבותיו וקימט את מצחו. "לא אתה", אמר מוראד, ומקס זכר את הלילה שמאחרי בית־הכנסת. מוראד זכר את דמותו של מקס בין ערימות האשפה.

"אתה לא בהרים, נכון?"

מקס לא ענה.

"רק אורי. רק אורי הקטן", המשיך מוראד.

"גם מירה", אמר מקס.

"בלי מירה", אמר מוראד.

"עם", אמר מקס והיכה קלות על ירכו. ריח העובש שעלה מקופסת הפח האדומה הרטיט את נחיריו, והוא חש בסרחון הגופה שעטף את צווארו, רמס את שרשי שערותיו בבור. "מי צחק?" אמר לעצמו, "מוראד? ואולי סתם גדמה לי... אורי לא היה צריך להסתלק. מה מוראד רוצה. מירה. היא תוציא מאורי את הכל... זונה".

מוראד סגר את קופסת־הפח האדומה. סידר את כפתורי־המעילים, את הסיכות. סגר את ארגוני־התחמושת הצהוב והחביאו מתחת למיטה.

"אתה לא מפחד להשאיר כאן את הקופסה?"

מוראד נבהל. "מה יש?" שאל.

"אפשר לגנוב", אמר מקס והגיש את קופסת־הטבק הפתוחה והנודפת אל אפו של מוראד.

,

מקס התקשה להירדם אותו לילה. אורי לא דיבר אתו כל היום. עכשיו הוא אינו במיטה. מטייל עם מירה. "זונה", חשב, "לא נוסעת אתי כבר. לא מתיחסת. אורי יספר לה. היא תגיד לו שלה הוא יכול לספר. היא יודעת לשמור סוד. מה מציק לך, אורי? שום דבר. רואים בהתנהגות שלך, משהו מציק לך. שום דבר. מקס מתחיל להיות בלתי־נסבל. אתה לא יודע איך להינתק ממנו? מה את רוצה ממני? האם היא תלטף אותו ברגע זה. מאחרי בית־הכנסת. האדמה רכה, חול דק. כן. היא תלטף אותו בערפו. הוא ירגיש את עצמו לא־נוח. אל תיבהל, אורי. קָפֵר, ספֵר. אנחנו חברים, לא?" הוא זכר את חומי המ"כ שדפק את יאיר גרוס השחצן בקרב שבגבעות. "ואולי זה סתם. הזוית של מוראד. ושלי. יאיר גרוס נהרג וחומי נעשה רוצח. לא, זה לא הזוית... חומי ידע מתי להסתלק מהמחנה... לא. אורי פחדן. הוא לא יספר... אולי אספר לו שכן מצאתי מיסמכים באשפה. ששמתי אותם בצרור של הערבי. שאין לו מה לפחד". הוא שמע צחוק חנוק בוקע מאחד האהלים. "הוא לא יאמין לי..." פקח את עיניו וראשו ספג את האוויר הצונן שריחף בחורף.

מירה הרשיטה לאורי את אצבעה הקטנה ואורי לא ידע מה לעשות. הוא לא דיבר היא שתקה. הלכו לאורך הגדרות ואורי זכר את הקונצרטניה שהכשילה אותה. "אני מתעלף מהר מדי", חשב. "מה אני הולך אתה. אני עייף. מחר לא יהיה לי כוח".

"בחדר יש לנו תמונה כחולה. עם גמלים וציפורים", אמרה.

"אנחנו גרים באהלים".

"אני יודעת".

"אין לנו תמונות".

האוויר ליד הגדר שקט.

"אני עייף".

"כבר?"

"קשה לי להירדם במחנה הזה", אמר, וידה תלשה נייר לבן שנתפס בגדר. "מקס. הוא ישן חזק. הייתי רוצה להירדם מהר כמוהו... לישון עשרה חדשים... אחר-כך זה ייגמר. נסע הביתה. נלבש גופיה חדשה, וזהו".

הם הלכו ליד המוסך. האוויר שזרם מהגדר עדיין היה שקט ומבין הקומנדקרים העומדים בשורה ישראל פרצה דמותו של מוראד. הוא תפס בזרועו של אורי ולחש באזנו: "אני יודע הכל, אני יודע הכל". לאורי היה נדמה כי ראה את מוראד מסתובב בין ערימות הזבל שבבקעה הלבנה באחת השבתות. "מה יש?" שאל. קולו רעד. "בהרים, בהרים", צהל מוראד, "אתה תלך יחד אתו... לבית-סוהר..."

אורי השתחרר מאחיזתו של מוראד ונמלט.

"מה בהרים?" שאלה מירה. "מה אתה יודע?"

"הה... המ...חה... הה...", צהל מוראד.

"ספר לי".

"אני אספר למישהו אחר. לא לך".

מירה נגעה בזרועו. "ספר", לחשה, "ספר".

מוראד נבוך. זע לאחור. לגדר שבין חוטיה הדוקרניים זרם האוויר השקט.

"נמאס לי", אמר אורי. הוא ישב על המיטה, מרפקיו נתמכות בברכיו, ראשו אסוף בין כפות-ידייו.

"מה קרה?" שאל מקס.

"איי-אפשר להמשיך ככה. כבר חשבתי שהכל הסתדר. אבל נדמה לי שכולם יודעים... מירה חוקרת אותי... מוראד המטורף רודף אחרינו... צריכים לספר. נמאס לי... אי-אפשר ככה".

"שתק", לחש מקס. "יש כאן עוד אנשים, אתה השתגעת לגמרי".

"אני עייף מכל העסק הזה. אני רוצה לישון".

"שכח מזה. הכל שטויות".

אבל אורי לא ישן כל אותו לילה, ומקס, ששמע את רחש הקפיצים, אמר לעצמו: "הוא כבר עולה לי על העצבים".

יא

למחרת הודיעו על מכה של מסתננים־מרגלים החודרים מהמדבר. עננים כיסו את השמש והחיילים יצאו לוואדיות, לארוב בין הרחמים הירוקים והאשלים האפורים. אורי יצא עם החיילים ומקס היה חולה. בטנו כאבה, ראשו הזיע. הוא נשאר במחנה והריח טבק.

מקס ישב על מיטתו של אורי וחשב על חומי המ"כ. השמש נעלמה. השמיים האפירו וההרים הרחוקים הבריקו בברק מזור. מקס קם ממיטתו והלך למרכזיה. "מירה בחדר", אמרה חנה. "למה אתה הולך כבר?" שאלה בפנותו לצאת. "בוא תשתה קפה".

"אני צריך את מירה", אמר ויצא.

משכה אותו בורועו. "תשתה אתי קפה, מקס. אני כל־כך לבד כאן".

הוא ישב לידה והיא אמרה לו: "מירה כמו כולן".

"אתן לא מגיעות לקרסוליים שלה".

"היא סתם צבועה. אתמול היא הסתובבה עם אורי כל הלילה. כשחזרה היתה פרועה. על השמלה שלה היו קוצים".

מקס ראה את הנמשים שכיערו את פניה של חנה. את החטטים שצמחו תחת אזניה, את הפיאות הדלילות שהשתרבבו על לסתותיה. שערותיה הצהובות והמקורזלות הזכירו לו את ראשו הפחוס של מוראד.

"מה עושה עכשיו מירה בחדר?" אמרה חנה. "יושבת על המיטה ומסתכלת בגמלים. זה הכל. היא צבועה. יש לה ציפרים בראש". היא משכה אותו אליה, והוא קם ויצא. ליד חדר־האוכל פגש את מוראד.

"שורפים את הערימות", אמר לו מוראד בבהלה. "הם שורפים את הכל. השתגעו". "מה קרה?"

"תפסו מסתנן רקוב עם מיסמכים. הם השתגעו. הם ישרפו את הכל".

"זה בסדר, מוראד. לא קרה שום דבר".

"אל תגיד שזה בסדר... אתה יודע... אתה יודע..."

מקס הלך ומוראד עקב אחריו. באוהל התישב מוראד על מיטתו של אורי, ואמר: "אני מפחד. שלא יעשו לי את זה. הם עוד יחפשו בחדרים וימצאו את הכל".

"שכב לישון, מוראד, שום דבר לא קרה". זיעה עלתה בשרשי שערותיו של מקס. הוא חש דקירות באפו ונעץ את עיניו ביריעות האוהל. "איזה מסתנן תפסו?" ריח המזון זרם אל נחיריו והוא התעטש. מוראד ישב מולו, על מיטתו של אורי, ונאנת. "שכב לישון, מוראד, שום דבר לא יקרה". הגיש את הטבק החריף אל אפו של מוראד, טפח על כתפו והלך למירה.

כל הלילה טיילו. בבקעה הלבנה. ליד הגשרים של המסילה התורכית, ליד ערימות האשפה של מוראד. נחו בתיל שבין האבנים, ריח הטבק זרם באפם. שיכר את עיניהם העצומות. על הרתמים והאשלים האפורים חלמו, ליטפו את העור החלק של פניהם, של זרועותיהם. עוד לפני עלות קרני־השמש החירות מעבר להרים שמעו

יריות, ומירה חזרה לחדרה. מקס נכנס אחריה. הציץ בגמלים ובציפורים שבתמונה, אמר שלום, ויצא. העננים בשמיים הפריעו לזריחה, אולם החיילים הבודדים שנותרו באהלים היו ערים. אור חלוש דיגדג את היריעות. היתה המולה. אמבולנס חלף על הכביש. משהו נפגע. הלך למרכוזה. "זה אורי", אמרה חנה. ריח חמצמץ עלה באפם. "שורפים את האשפה של מוראד", אמרה.

הבל סגלגל כיסה את המחנה, כמו ערפל. הבל סגלגל וחמצמץ. שורפים את הזבל של מוראד. כששורפים זבל אין להבות. רק עשן סמיך שריחו רע. עולה לאט-לאט, כמו עצים צומחים, כמו גזעים הפורצים לאט מן האדמה. אחר הוא מתפשט, העשן ומתפזר, אל השיחים הירוקים, אל הרתמים שבוודיות, אל החול הלבן שלפני הגבעות. העשן מתפשט לאט-לאט ומכסה את השמיים. לא רואים את השמש. הבוקר כבר עלה. יש עננים בשמיים. עוד מעט יגע בהם העשן הצומח מתוך האדמה. העשן המסתלסל, המדיף ריח רע. עוד מעט לא יראו את העננים, לא יראו את העשן. הם יהיו לאחד. העשן עוטף את הרכסים, מרפד את הגבעות, זורם לאטו אל בורות המים, אל עיניו של מוראד המהרוץ בין הערימות. לא רואים את שערותיו הצהוריות, המקורזלות. שערותיו מלאות עשן, שיניו חותכות בשפתיו, אף הן מאפירות. ריח רע חודר לאהלים, לחדרים. מירה מגיפה את התריס החום. מקס חולם במרכוזה, על מיטתה של חנה השעירה. "זה אורי", היא אמרה. עם מי יילך לטייל אל גשרי האבן שעל המסילה התורכית. מי יאסוף אבנים חלקות בין פרחי-הבר חסרי-הצבע. הוא יילך לבד. ואולי זה סתם ועדיין לא מאוחר. את העשן כבר לא רואים. כבר לא רואים דבר.

למחרת, בבוקר השכם, פרצה המלחמה.